

METTEN MARTEN

Gerard Walschap

Metten Marten

Inhoud

Vooraf. Af of niet af, dat is de vraag	
Walter van den Broeck	7
Metten Marten	
I. In de abdij van Hemissen	15
II. Meester Claes	24
III. De vlucht	34
IV. Te Antwerpen	48
V. Naar Dendermonde	60
VI. De pest te Dendermonde	73
VII. Hein Korte Memorie	86
VIII. Blind	105
IX. Op de markt van Aalst	126
X. De dappere ridder	142
XI. De tweede vlucht	158
XII. De moeder	176
XIII. De rosse Somerset	185
XIV. Keizer Karel	198
XV. Het eedverbond	214
Nawoord. De schaduw over Metten Marten	
Jos Borré	233

© 2012 – Erven Gerard Walschap & Uitgeverij Vrijdag
Jodenstraat 16, 2000 Antwerpen
www.uitgeverijvrijdag.be

Omslag: Stan Van Steendam
Vormgeving binnenwerk: theSWitch, Antwerpen

NUR 301
ISBN 978 94 6001 163 4
D/2012/11.767/163

Niets van deze uitgave mag door middel van elektronische of andere middelen, met inbegrip van automatische informatiesystemen, worden gereproduceerd en/of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Af of niet af, dat is de vraag

Walter van den Broeck

Op 4 oktober 2007 schrijft Carla Walschap mij dat zij tussen de papieren van haar vader drie hoofdstukken terug heeft gevonden van een onvoltooide roman, *Metten Marten*.

‘Kunt gij daarmee iets doen, Walter, kunt ge daar een voldragen boek van maken? Mijn enige doel is dat u beider namen samen zouden verschijnen,’ voegt ze er wervend aan toe.

Een ongewoon voorstel? Zeker, maar toch niet onbegrijpelijk, want een jaar voordien had ik deelgenomen aan ‘Deleted Scenes’, een literair spel van *DW&B* (2006/3). Een aantal schrijvers was gevraagd een extra slothoofdstuk te schrijven aan een meesterwerk van hun keuze. Ik had *Zuster Virgilia* gekozen. Ik liet Virgilia van over het graf haar familie toespreken. Nee, zij was geen heilige, en neen, er bestond geen god.

Met een bang hart had ik Carla mijn bijdrage ter lezing opgestuurd. Wat zou zij vinden van die postmoderne inbraak in haar vaders werk?

‘Wat een prachtige tekst en zo juist van taal en boeiend van opzet!’ had ze gereageerd.

Daarmee wil maar gezegd zijn dat haar voorstel om *Metten Marten* af te maken niet helemaal uit de lucht kwam vallen. Helaas, Carla verkeerde abusievelijk in

de mening dat ik mij het talent, de verbeeldingskracht en de taal van haar vader helemaal eigen had gemaakt, en dat ik *Metten Marten* in een handomdraai af kon maken.

Benieuwd als ik was vroeg ik haar, zonder evenwel iets te beloven, mij de hoofdstukken te bezorgen. Toen ik de vijftien bladzijden had gelezen twijfelde ik geen moment: hier moest ik vooral niet aan beginnen! Het extra slothoofdstuk voor *Zuster Virgilia* had zich zonder veel problemen laten schrijven, omdat er een heel boek aan vooraf was gegaan. Het kwam er toen slechts op aan om er iets zinnigs aan toe te voegen in de stijl van het boek.

De eerste bladzijden van *Metten Marten* leken echter de aanzet van een groot verhaal van op zijn minst driehonderd bladzijden, maar ze bevatten geen enkele aanwijzing van de richting die het boek uit wilde. Zat er tussen zijn papieren geen schema? Nee! Hij had zich immers voorgenomen puur uit zijn verbeelding te schrijven. Hij zag het aanvankelijk groot. Zijn held zou de abdij van Hemissen ontvluchten, naar Brest reizen, van daar naar Amerika vertrekken, en zowel op zee als in de Nieuwe Wereld talloze avonturen beleven.

Carla vond dat ik zo'n schema niet nodig had. Ik moest mijn eigen verbeelding maar eens goed haar gang laten gaan. Ik bedankte voor het vertrouwen, maar wist haar ervan te overtuigen dat die opdracht mijn krachten te boven ging.

Een tijd later ontmoette ik haar op een of andere receptie. Ze zei dat ze weer een paar hoofdstukken terug had gevonden. En weer wat later, op nog een andere bijeenkomst, bleken er nog meer te zijn opgedoken.

‘Stuur maar op,’ zei ik, want ik was benieuwd naar de verdere avonturen van Metten. En mochten er slechts een paar bladzijden ontbreken, ja dan wilde ik mijn beste Walschapiaans wel eens bovenhalen om dat gat dicht te breien. Ze zou ze mij onverwijld bezorgen. Dat deed ze geruime tijd niet. Tot op een dag de hele zwik in mijn mailbox belandde.

Toen ik de laatste bladzijde las dacht ik: hier hoeft niets meer aan toe te worden gevoegd, het is af! Dat meldde ik Carla, en zij was verrast. Zijzelf had de tekst in de loop der jaren in afleveringen gelezen, en de mogelijkheid dat hij af zou zijn, was geen moment bij haar opgekomen.

Is Metten Marten af?

Het verhaal speelt in de zestiende eeuw en telt (voorlopig?) vijftien hoofdstukken. Hoofdpersonage is de dertienjarige vlegel Metten Marten, die er op school niets van bakt maar bijzonder intelligent is. Hij is duidelijk familie van Tijn Uilenspiegel, tenminste van die uit het eerste deel van Charles De Costers boek. De abt van de abdij van Hemissen verplicht Metten school te lopen aan de abdijschool. Maar school en Metten accorderen niet, en samen met de erudiete maar balsturige kunstschilder Wouter De Keyzer en twee Duitse studenten, Hans en Caspar, ontvlucht hij de abdij.

Walschap had zich aanvankelijk voorgenomen om hem allerhande doldrieste avonturen te laten beleven, maar later, als hij hem na een ontmoeting met de bankier Fugger verliefd laat worden op diens dochter

Helena, verandert zijn vlegelachtigheid in een forse ambitie. Metten wil ooit als steenrijk admiraal met een hele vloot naar Antwerpen terugkeren, om er Helena op te komen halen.

In een latere brief perkt de schrijver zijn initiële ambitie in. Niet de wereld zal Metten bereizen maar Europa. Het pakt nog anders uit. Reizen doet Metten wel degelijk. Van Hemissen naar Dendermonde, van Dendermonde naar Aalst, van Aalst naar Gent, van Gent naar Doornik, van Doornik naar Deinze... Kort gezegd, hij komt Vlaanderen niet uit.

Af en toe dacht ik tijdens het lezen aan *A Sentimental Journey Through France and Italy* van Laurence Sterne. Of om Walschap te parafraseren: 'Schrijvers en hun plannen, ge moet daar niet te veel van geloven.' Schrijvers maken plannen om van start te kunnen gaan. Sommigen houden er zich angstvallig aan, anderen wijken er vrolijk van af zodra de inkt begint te vloeien.

De lezer zelf reist ook, maar dan in de tijd. Vanaf de eerste zin wordt hij naar de zestiende eeuw gekatapulteerd, en komt hij terecht in een wereld die nog altijd te zien is op de drukst bevolkte schilderijen van Pieter Breugel.

Er wordt door onze helden gevreten en gezopen, gelogen en bedrogen, gevochten en gestolen dat het een aard heeft, maar ze zijn ook niet te beroerd om hulp te bieden waar dat nodig is. Het mogen dan schelmen zijn van het zuiverste water, ze dragen het hart op de rechte plaats. Zo melden ze zich als heelmesters in Dendermonde waar de pest heerst, en verzorgen er de zieken en begraven de doden.

Elk tafereel bulkt van het volk en altijd is er wel

een feest dat eindigt op een vechtpartij of een ijlingse vlucht.

De eerste hoofdstukken sluiten perfect op elkaar aan, maar dan past Walschap een oude feuilletonistentruc toe, door zijn hoofdpersonages in de steek te laten, en ons een tijdlang een kleurrijk groepje wagenspelers te laten volgen, dat wordt geleid door ene Jan Oppas. In Schoonaarde ontmoeten de vluchtelingen en de wagenspelers elkaar en trekken voortaan met elkaar op.

Soms ontstaat de indruk dat de schrijver meer wilde schrijven dan een ongecompliceerde opeenvolging van 'beeldeken' zoals hij het zelf noemt. Er zit een aanzet in van een ridderroman – de held die op avontuur gaat en schatrijk naar zijn geliefde terugkeert. Er zit zelfs een aanzet tot een *Vatersuche* in. Ik denk dan aan het wat raadselachtige hoofdstuk 'De Moeder'. Daarin maakt Mettens moeder zich bijzonder boos op de abt, omdat hij haar zoon voor de tweede keer uit de abdij heeft laten ontsnappen. De heftigheid waarmee ze dat doet, zou weleens het antwoord kunnen bevatten op Mettens eeuwige vraag: 'Wie is mijn vader?'

Aan *Metten Marten* schreef Walschap als hij niets dringends omhanden had. Het is duidelijk dat hij zelf nooit heeft geweten, en ook helemaal niet wilde weten, waar hij met zijn verhaal naartoe wilde. Het ene woord moest het andere maar meebrengen: puur uit de verbeelding dus. Daardoor is *Metten Marten* zo overvol. Want het is goeddeels een avonturenroman die iedereen kan lezen, maar er zitten ook beschouwende hoofdstukken in waarin zwaar gefilosofeerd wordt over het leven en de kunst, over God en de Kerk. De schilder Wouter

De Keyzer predikt voortdurend deugden als eerlijkheid, vergevensgezindheid en broederlijkheid. Het zijn deugden waaraan niet alleen in de zestiende eeuw nood was, maar ook in de tijd, zo kort na de Tweede Wereldoorlog, dat Metten werd geconcipieerd.

Is *Metten Marten* nu af of niet? In Walschaps ogen blijkbaar niet. Aan collega-schrijver Albert Westerlinck zegt hij in 1970: 'Ik heb daar niet aan voort gewerkt omdat de historische getrouwheid ervan er een steeds groter belang in krijgen moest, waar het mij niet om te doen was.' Hij wilde met *Metten Marten* alleen maar zijn fantasie botvieren, en de historische feiten liepen hem daarbij te zeer voor de voeten. Uiteindelijk heeft hij het werk terzijde geschoven en is begonnen aan *De ongelooflijke avonturen van Tilman Armenaas*, een heerlijk, optimistisch, puur uit de verbeelding geschreven boek, waarin hij niet werd gehinderd door geschiedenis of door aardrijkskunde.

Je kunt *Metten Marten* evenwel ook anders lezen: als een lange zin die eindigt op 'enzovoort', gevolgd door een slotopmerking. Na vijftien nevenschikte avonturen misstaat die enzovoort niet. Het suggereert dat er nog vele gelijkaardige avonturen aan toe kunnen worden gevoegd, maar dat de lezer de schrijver daar niet voor nodig heeft, omdat hij verstandig genoeg is, en met voldoende verbeeldingskracht toegerust om de ruimte tussen de puntjes en de slotzinnen zelf in te vullen.

In het laatste hoofdstuk is de gruwel niet van de lucht. Een vrouw moet voor straf grote stenen een trap opdragen tot de algehele uitputting erop volgt. Een dief wordt een hand afgehakt. Een varken dat een dreumes

had opgegeten wordt terechtgesteld. Dat laatste gaat op typisch Vlaamse wijze over in een groot volksfestijn met veel breugeliaanse ingrediënten.

Wouter De Keyzer en Jan Oppas slaan dat zoveelste feest meewarig gade.

'Wat een volk,' zei Wouter tot Jan Oppas, 'daar is iets van te maken.'

'Ja,' zei Jan Oppas, 'als ik hun paus was en gij hun keizer.'

Wat zoveel wil zeggen: als de maan drie tuiten heeft. Nooit dus.

Wie, zoals ikzelf, van mening is dat de Vlaming van vandaag geen wezenlijke verschillen vertoont met zijn voorvaders uit de zestiende eeuw is het eens met Jan Oppas en mag *Metten Marten* als af beschouwen. Wie het niet eens is met die zienswijze en aan de kant van De Keyzer staat, rest volgens mij alleen de hoop dat vroeg of laat tussen Walschaps papieren alsnog nieuwe hoofdstukken opduiken die een optimistischer einde laten vermoeden.

Intussen mogen beide partijen zich gelukkig prijzen dat het boek niet midden in een zin eindigt, zoals hogervernoemd reisboek van Sterne. Maar af of niet af, wat thans voorligt biedt de lezer in elk geval een staaltje van Walschaps ongebreidelde verbeeldingskracht en verbluffend vertel talent.

METTEN MARTEN

I

In de abdij van Hemissen

Op 17 oktober 1521, tegen valavond, was broeder Johannes de ruim zevenennegentig stenen trappen van de abdijsloepen van Hemissen opgeklimmen om voor broeder Andreas, de kok, uit te zien of Monseigneur de abt met de Graaf van Sint-Aldegonde en bevriende edelen van Puurs, Wintam, Sint-Amands en Mariakerke niet terugkeerden van de jacht.

Hij zag de oude, grijze Schelde, van Antwerpen tot Rupelmonde, hij zag de bossen rood en geel van de herfst, hij zag rond de abdij en het kasteel het lemen dorp met rieten daken, hij zag reigers in de kreken staan dromen, valken vielen neer op bosduiven, de torenuilen werden wakker, maar hij zag geen ruiters of honden, hij hoorde geen jachthoorns en in het dorp was weinig of geen beweging. Wel zag hij broeder Andreas, die voor de zoveelste keer op de dorpel van zijn keuken kwam staan omhoogstaren naar de toren en op een ton geluk die in het deurgat gerold was. Andreas moest weten of de jagers in 't zicht waren, om dit op het vuur en dat in de oven te zetten en om in het binnenhofke het beukenhout te laten aansteken

onder het braadspit. Want het jagersfeest was in de abdij.

Hij zette de handen aan de mond en riep naar de toren of broeder Johannes niet in slaap gevallen was. Johannes wrong zich nog wat verder door het galmgat en haalde met een breed gebaar zijn schouders op tot teken dat het zijn schuld niet was als de jagers wegbleven.

Waarop de kok ook zijn schouders ophaalde, tot teken dat het zijn schuld niet was als de alumnari van de abdijschool alles achter zijn rug opaten. Van die alumnari moesten de enen hem bij het koken helpen, de anderen de tafel dienen, nog anderen voor de kaarsen en vetlampen zorgen, maar wat ze allemaal deden was achter zijn rug met twee handen in de potten grabbelen en eieren uitzuigen. Of ze vroegen hem een haantje met appelmoes voor pater Chrysostomus die ziek was, pater Antonius die oud was, pater Hilbrand die wilde voortschrijven aan zijn manuscript en speelden het onderweg zelf binnen of deelden het met reizigers en vaganten die in het gastenhuis logeerden.

Opeens zag broeder Johannes in de verte beweging. Een beest schoot van achter de omheiningmuur van het kasteel. Boeren achtervolgden het. Een ander beest kwam uit de haagpoort van een erf dicht bij de ophaalbrug gelopen. Het werd ook achtervolgd, ten minste nu en dan, want het keerde zich nu en dan om en viel aan, waarop zijn achtervolgers vluchtten.

Vermits het grote jachttag was zouden het eigenlijk twee wilde varkens moeten geweest zijn, everzwij-

nen, maar al liepen ze dwazer dan wilde, al stormden ze af op de vrouwen die op het geschreeuw buiten kwamen, al liepen ze vluchtende kinderen omver, de twee goede ogen van broeder Johannes konden er niets anders van maken dan doodgewone, witte, boerenvarkens.

Dwars over het veld kwam nu een jongen aangelopen en die werd ook al achtervolgd, nog wel door een boer met een riek. Tweemaal probeerde de boer de jongen die riek in de rug te gooien, tweemaal neep broeder Johannes van angst de ogen toe, tweemaal kwam de worp een voet te kort. Had dit werpen de loop van de boer gebroken, of had hij geworpen omdat hij ten einde adem gelopen was, in elk geval won de jongen van nu af zienderogen veld.

Broeder Johannes was er zo blij om dat hij achter die twee wel de jagerstoet zag aankomen maar totaal vergat het signaal te geven aan broeder kok. De alumnari bij het braadspit deden het in zijn plaats, zij hoorden de jachthorens. 'Broeder Andreas, ze zijn daar!'

Broeder Andreas sprong op, riep door de horen van zijn handen naar de toren, stak een vuist uit naar Johannes en Johannes begon haastig te luiden, maar niet zonder de achtervolgde bengel uit het oog te verliezen die recht naar de abdij vluchtte. En omdat Andreas zijn woede op de hooggezeten Johannes niet kon uitwerken, sloeg hij maar een paar alumnari om de oren, brieste bevelen rond en dat kalmeerde hem ook.

De abdij begon te roeren alsof er bijen in zwerm-

den. Alumnari liepen op vilten sokken met brandende wieken rond om vetpotjes, olielampjes en kaarsen aan te steken in de refter en de gangen. Confraters van Andreas kwamen helpen en orde houden onder de alumnari.

Zij droegen op berden vijf geslachte viggens aan, tien eenden, drie kalkoenen, vijf enorme broden en de rest van het festijn, de buit van de jagers, was op komst. Drie broeders droegen niets. Zij openden zwijgend de kelders, zij hadden geen leerlingenhulp nodig. Zij begonnen met een gouden beker van de eerst te schenken wijn te proeven en dronken hem uit met streng, nadenkend gezicht. Dan keken ze elkaar zwijgend aan en taptten ieder nog een beker. Ze dronken hem zwijgend uit, taptten een beker van de tweede wijn en toen zij die geledigd hadden knikten zij elkander ernstig en tevreden toe, tot teken dat deze twee wijnen gerust mochten geschonken worden aan edele jagers.

Deze edele jagers, Monseigneur de abt, de Heer van Sint-Aldegonde en nog vijftien kasteelheren uit het omliggende hadden de boer met zijn riek naar de jongen zien werpen en hem zelf enige pijlen achterna gestuurd, die hem niet geraakt hadden, maar achter een huizeke hadden doen vluchten. Daar was hij buiten schot en hij kroop voor alle veiligheid achter een mijt mutsaards tot de stoet voorbij was. De jagers bekommerden zich om hem niet meer en de jongen die hij achtervolgd had liep voort naar de abdij, want hij had meer vijanden dan de boer met zijn riek. Juist

deed broeder portier de poorten wijd open voor de jagers.

‘Broeder, broeder, laat mij door, ze achtervolgen mij.’

‘Niet bang zijn, Metten, ze zullen u niets doen, blijf maar bij mij, wat hebt ge nu weeral uitgestoken?’

Metten wilde hem uitleggen dat niet de jagers hem achtervolgden, maar boer Wauters en dat heel het dorp het op hem gemunt had, maar met twee woorden kon hij dat niet uitleggen en voor meer dan twee had hij de tijd niet meer, de jagers waren daar. Hij verschool zich achter de rug van broeder portier onder diens brede schapulier. De jagersstoet hield stil aan de poort. Monseigneur de abt, die aan het hoofd reed, pinkte vrolijk tegen broeder portier en stak hem van op zijn hoog zwart paard zijn lange speer, nog rood van everzwijnbloed, behendig tussen pij en schapulier. Metten Marten liet een schreeuw en sprong tevoorschijn.

‘Genade, Monseigneur, genade.’

‘Geen genade zonder biecht, wittekop, vlegel, wat hebt ge weeral uitgehaald?’

‘Niets, Monseigneur, de varkens van boer Wauters waren op de loop geschoten.’

‘De varkens van boer Wauters? Heel Hemissen is op de loop geschoten, wat betekent dat?’

‘Dat betekent, Monseigneur, dat de varkens ieder een aanvallen en omverlopen, Monseigneur.’

‘Dat doen gewone varkens niet, waarom doen die van Wauters het dan.’

‘Wil ik het eens gaan vragen, Monseigneur?’

‘Ik zal ú eens wat gaan vragen, kapoen, waarom loopt boer Wauters achter u in plaats van achter zijn varkens?’

‘Hij denkt, Monseigneur...’

‘Ik vraag u niet wat hij denkt, ik vraag wat gij weeral uitgehaald hebt.’

‘Niets, Monseigneur...’

‘Niets? Pas op! Ik ga...’

‘Niets dan een beetje mosterd onder hun staart gestoken, Monseigneur.’

Metten Marten bezag de gevreesde prelaat met ogen waaruit de meest volmaakte onschuld straalde. Broeder portier werd vuurrood alsof iemand hem kittelde en hij niet lachen mocht. De graaf van Sint-Aldegonde boog zich diep over zijn paard alsof het gebit niet goed zat.

De heren achter hem staarden in de lucht, hergespen hun gordel, zochten in hun pijlenkoker en deden alsof ze niets gehoord hadden. Eindelijk maakte een lange, diepe, brullende lach van Monseigneur de abt een einde aan die gespannen stilte. De onschuldige ogen van Metten Marten begonnen guitig te vonken, maar zijn gezicht vertrok geen spier.

‘Kom dichterbij, sprak de abt stil, ge durft zeker niet naar huis te gaan?’

‘O neen, Monseigneur, ze slaan mij zeker dood.’

‘Blijf hier slapen, broeder portier zal voor u zorgen en kom morgen bij mij uw straf halen.’

Het jachtgezelschap reed de poort binnen, op de

binnenkoer wipten de heren uit het zadel en gaven de toom aan de menners en brakkers, die de schone dieren stalden en de jachthonden voedden, terwijl de edele jagers zich naar de feesttafel begaven.

Het festijn duurde zo lang en was zo vrolijk dat Monseigneur zich ’s anderendaags eerst niet meer herinnerde waarvoor Metten Marten bij hem kwam. De jongen zei het hem.

Monseigneur was moe en had haarpijn, hij lachte niet meer zoals gisteren, maar krulde nadenkend zijn zwarte knevel en bezag de jongen lang. Geleidelijk nam zijn gezicht een tevreden uitdrukking aan.

‘Hoe oud zijt ge nu, Metten?’

‘Op mijn dertiende, Monseigneur.’

‘Kunt ge lezen en schrijven?’

‘Neen, Monseigneur.’

‘Ik had moeder toch gezegd dat ze u bij meester Claes naar school moest laten gaan.’

‘Ze zegt dat ik dat niet nodig heb als ik toch boer moet blijven, Monseigneur.’

‘Dat heb ik nooit gezegd. Ge moet eerst leren lezen en schrijven en dan neem ik u op in de abdijschool. Dat heb ik moeder beloofd en dat weet ze nog goed.’

‘Ze zegt, dat zijn allemaal woorden, Monseigneur.’

‘Zegt ze dat? Dan kent ze mij nog niet goed. Dat zijn geen woorden. Ge blijft van nu af in de abdij, gaat bij meester Claes leren lezen en schrijven en zodra ge dat kunt wordt ge hier alumnus. En dan, wat wilt ge daarna worden?’

‘Zeekapitein en ontdekkingsreiziger.’

‘Dat niet, Metten, dat zijn allemaal rovers en bandieten. Wilt ge geen kapitein in het landleger worden, ik zal u in de lijfwacht van de jonge keizer Karel plaatsen.’

Een broeder klopte, trad binnen en zei dat de schilder vroeg of hij mocht komen voortwerken aan het portret. ‘Ja,’ zei Monseigneur. De schilder was een forse man met dichte blondrosse baard en haren tot op de schouders. Hij groette niet, zei niets. Hij plaatste zijn driepotige ezel dicht bij Monseigneur, zette er een eiken plank op, het meer dan half afge maakt portret, opende een kist met schildersgerief en begon te werken. Metten Marten bleef ernaar kijken.

‘En schilder worden, Metten, zegt u dat niets?’

‘Jawel, Monseigneur, maar ik kan zo lang niet stil zitten.’

‘Schilderen,’ zei de schilder zonder op te kijken, ‘is het schoonste beroep dat op de wereld bestaat. Niets maakt zo gelukkig als het maken van schone dingen en zien hoe schoon alles is. Maar voordat ge zover zijt moet ge jaren lang honger lijden en werken en als ge zo ver zijt kunt ge juist genoeg om te weten hoeveel ge nog moet leren en ge kunt nooit of nooit meer tevreden zijn over uw werk.’

‘Het is genoeg dat wij tevreden zijn, Wouter,’ riep de abt. Wouter ging voort alsof de prelaat niet gesproken had.

‘In vroeger eeuwen was ons beroep eervol en gemakkelijk. De schilder was een hoveling, nu is hij een muiter. Hij heeft er genoeg van heiligen te schil-

deren voor mensen die hun godsdienst met de lippen belijden maar leven gelijk beesten. Al wat hij nog doen kan is portretten schilderen van mensen die niet beter verdienen dan zo rap mogelijk vergeten te worden in plaats van vereeuwigd.’

Een ogenblik was het doodstil, dan schoot Monseigneur in een schaterlach.

‘Wouter, gij zijt een man, een kunstenaar, ik houd van u. Word mijn hoveling. Metten, zeg dat broeder Floren ons een kruik wijn brengt. We drinken een glas, Wouter, en gij wordt mijn hofschilder. Zolang ik leef blijft gij aan de abdij verbonden en vermits ik veel langer leef dan gij, blijft ge hier heel uw leven, hahaha.’